

Sygn. akt V CSK 331/19

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z powództwa J. S. i S. S.

przeciwko M. O.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 lipca 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powodów

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 15 listopada 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 15 listopada 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) w pkt 1. oddalił apelację Powodów J. S. i S. S. od wyroku Sądu Okręgowego w Ś. z 6 czerwca 2018 r., zaś w pkt 2 odstąpił od obciążania Powodów kosztami postępowania apelacyjnego na rzecz Pozwanej M. O.

W motywach rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny wskazał, że podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, który oddalił powództwo, ponieważ Powodowie nie wykazali, by Pozwana dopuściła się wobec nich rażącej niewdzięczności, która uzasadniałaby uznanie odwołania spornej darowizny za skuteczne. Sąd Apelacyjny nie podzielając postawionego przez Powodów zarzutu nierozpoznania przez Sąd I. instancji istoty sprawy, stwierdził, że roszczenia Powodów winny być poddane ocenie również na tle okoliczności faktycznych

przedstawionych w uzasadnieniu pozwu. W ocenie Sądu Apelacyjnego w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy należało uznać, że brak było podstaw do uwzględnienia powództwa zarówno na tle okoliczności wskazanych przez Powodów w pierwotnie złożonych przez nich oświadczeniach o odwołaniu darowizny, jak również na tle okoliczności wskazanych w uzasadnieniu pozwu. Wyjaśnił, dlaczego brak było podstaw do uznania, by za rażącą niewdzięczność Pozwanej wobec Powodów na tle wykładni art. 898 § 1 k.c. miały być uznane wskazane przez Nich okoliczności, czy to rzekomego przerzucenie przez Nią prac związanych z użytkowaniem gruntów na Powoda, brak rozliczenia podniesionych przez Nich w związku z tym nakładów, czy też niespłacenie przez Pozwaną pożyczki, którą zaciągnął Powód.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez Powodów. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazali, że zachodzi oczywista zasadność skargi, ponieważ Sąd Apelacyjny rażąco naruszył art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c. oraz art. 176 ust. 1 Konstytucji RP jak również art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Podnieśli, że sąd II. instancji nie wziął pod rozwagę zarzutu apelacyjnego nierozpoznania przez sąd I. instancji istoty sprawy, a ograniczenie do jednej instancji, tj. instancji odwoławczej merytorycznego badania podstawy faktycznej powództwa narusza zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego. Stwierdzili, że Sąd Apelacyjny nie wyjaśnił podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia, sporządzając uzasadnienie wyroku w sposób uniemożliwiający uzyskanie informacji o przesłankach rozstrzygnięcia, a nadto uzasadnienie orzeczenie nie wskazuje przyczyn, które uzasadniałyby przekonanie sądu, iż zarzut wykorzystania finansowego darczyńcy na kwotę przewyższającą jego dwuletnie dochody i sprowadzenie go w ten sposób na skraj ubóstwa, nie zasługuje na zbadanie przez sąd jako przesłanka „rażącej niewdzięczności” w rozumieniu art. 898 § 1 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi

swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach oceny wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania bada jedynie wskazane w skardze okoliczności mające w ocenie skarżącego uzasadniać jej przyjęcie do rozpoznania. Na tym etapie postępowania kasacyjnego co do zasady Sąd Najwyższy nie dokonuje natomiast oceny podstaw kasacyjnych ani ich uzasadnienia. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie przesłanki wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. W tym sensie wada kwestionowanego przez skarżącego orzeczenia musi być „oczywista”. Przedstawiając jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” skarżący powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (zob. *inter alia* postanowienia Sądu Najwyższego z: 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100 i 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skonfrontowanie zaskarżonego orzeczenia z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by spełniona została przesłanka oczywistej zasadności skargi, o której mowa wyżej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że obowiązujący system apelacji pełnej opiera się na założeniu, że sąd II. instancji rozpatruje sprawę ponownie, czyli w sposób w zasadzie nieograniczony, jeszcze raz badając sprawę

rozstrzygniętą przez sąd I. instancji. Postępowanie apelacyjne - choć odwoławcze - ma charakter rozpoznawczy (merytoryczny), a z punktu widzenia metodologicznego stanowi dalszy ciąg postępowania przeprowadzonego w pierwszej instancji. Konsekwencją rozpoznawczego charakteru apelacji jest zredukowana do minimum funkcja kasacyjna sądu II. instancji. Zaniechanie poczynienia określonych ustaleń faktycznych, względnie przeprowadzenia określonych dowodów, nie uzasadnia wydania wyroku kasatoryjnego. Wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. obowiązek sądu drugiej instancji nie oznacza konieczności osobnego omówienia (dodać należy - szczegółowej analizy i odniesienia się) przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji. Wystarczające jest bowiem odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (zob. *inter alia* uchwała Sądu Najwyższego składu 7 sędziów z 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124; zob. też np. wyroki Sądu Najwyższego z: 13 września 2017 r., I PK 264/16, niepubl.; 30 września 2016 r., I CSK 623/15, niepubl.; 15 września 2016 r., I CSK 659/15, niepubl.; postanowienia Sądu Najwyższego z: 24 stycznia 2020 r., V CZ 3/20, niepubl. i 27 listopada 2019 r., I CZ 79/19, niepubl.).

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Apelacyjny rozważył zarzut nierozpoznania przez sąd I. instancji istoty sprawy, stwierdzając, że choć roszczenia Skarżących winny być poddane ocenie również na tle okoliczności faktycznych przedstawionych przez nich w uzasadnieniu pozwu, to zaniechanie Sądu Okręgowego w tym zakresie mogłoby mieć wpływ na wynik sprawy tylko wtedy, gdyby przytoczone w tych oświadczeniach „nowe” okoliczności odpowiadałyby rzeczywistości i wskazywały na rażącą niewdzięczność Pozwanej. Sąd Apelacyjny poczynił szczegółowe rozważania odnośnie podniesionych przez Skarżących okoliczności pod kątem przesłanki rażącej niewdzięczności, o której mowa w art. 898 § 1 k.c. W uznaniu Sądu *ad quem* w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy należało uznać, że brak było podstaw do uwzględnienia powództwa zarówno na tle okoliczności wskazanych przez Skarżących w pierwotnie złożonych przez nich oświadczeniach o odwołaniu darowizny, jak również na tle okoliczności wskazanych w uzasadnieniu pozwu.

Skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawili argumentów, które wskazywałyby na rażące naruszenie prawa w ustalonym stanie faktycznym, polemizując z poczynionymi przez Sąd Apelacyjny ustaleniami faktycznymi i ich oceną prawną. Analiza zatem wniosku na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie prowadzi do oceny, iż Sąd Apelacyjny ferując wyrok dopuścił się kardynalnych błędów, w stopniu przemawiającym za oczywistą zasadnością skargi.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.